

SUOMUSJÄRVI, Kitula, Lehtiniemi

Arkeologinen valvonta ja koekuopat
rakennustyömaalla 28.4.2000
Tutkija Heljä Brusila
Turun maakuntamuseo

Aluksi

Suomusjärven Lehtiniemen kiinteistön (1:157) rakennushankkeen tultua ajankohtaiseksi kevättälvella 2000 pyysi Museovirasto/Mirja Miettinen (27.4.2000) Turun maakuntamuseosta virka-apua arkeologisen seurannan järjestämisessä perustuskaivun yhteyteen. Rakentamisen kohteena oli Lehtiniemen talon piha-alueella oleva vanhan päärakennuksen paikka sekä vesi- ja viemäriputkisto. Lehtiniemen piha-alue sijaitsee Varesjoen itäpuolella vyöhykkeellä, joka on kivikautista asuinpaikka-aluetta. Alueen rakennuskaavassa asuinpaikka-alue on saanut sm-1 määräyksen, jonka vuoksi rakennushankkeelle oli pyydetty lausunto Museovirastosta (Satu Heikkilän ja Mika Lyytisen lausuntopyyntö 1996).

Lausuntopyynnöstä ilmenee, että Lehtiniemen kiinteistön rakennukset oli alun perin tarkoitettu kunnostaa vähäisin ulkoisin muutoksin. Päärakennuksen laajentaminen itäisen pitkän seinän puolelta oli jo tuolloin suunnitelmassa. Lopulta päärakennus oli kuitenkin päätetty purkaa ja uusi rakentaa sen paikalle itään päin laajennettuna. Kiinteistöllä oli määrä tehdä myös tarvittavat vesi- ja viemäröintityöt.

Uuden päärakennuksen pohjan ja vesijohto-viemärireitin kaivutyöt tehtiin 28.4.2000 Turun maakuntamuseon/Heljä Brusila valvonnassa.

Maasto-olosuhteet

Rakentamisen kohteena oleva Lehtiniemen tontti on itäosastaan terassitasannetta, jonka länsi- ja luoteenpuoleiset rinteet viettävät kyseisillä tahoilla Varesjoen itärannan peltomaastoon. Entisen päärakennuksen paikka oli kalliopohjaisella terassilla rinteiden päällä. Päärakennuksen ja tontin itäreunalla kulkevan maantien välissä maasto on suhteellisen tasaista nurmikkotäällä, jolla kasvoi vanhoja koivuja. Maantieltä johti pihatie päärakennuksen itäiselle ja länsiosan ulkorakennuksille.

Perustusten kaivaminen

Tontin kaivutyöt aloitettiin terassin päältä poistamalla vanhan päärakennuksen perustuskivet. Kivijalan sisäpuolella oli muualta tuotua täytemaata ja hiekkaa. Hiekkaa oli myös perustuskivien ulkopuolella ja raja humukseen oli selvä. Mitään muinaisjäännöksiä viittaavaa perustuksen sisäpuolelta ei havaittu.

Koekuopat

Koekuopat sijoituivat toisaalta kivijalan itäpuoliselle laajennusalueelle, toisaalta tieltä tontille johtavan vesijohtoreitin kohdalle.

Kivijalan itäpuolelle kaivetut kaksi koekuoppaa olivat muinaisjäännösten osalta löydöttömät. Niistä pohjoisemmassa oli ohuen multakerroksen alla savi, josta löytyi modernia punasavikeramiikkaa ja lasinpaloja. Savi oli selvästi jossain vaiheessa käsiteltyä. Toisessa koekuopassa mullan alla oli hiekkaa ja savea ja n. 30 cm:n syvyydessä alkoi puhdas savi. Parinkymmenen sentin syvyydellä oli täälläkin punasaviastian paloja.

Kolme koekuoppaa kaivettiin vesijohtoreitille, joka oli määrä kaivaa tien ja uuden päärakennuksen väliin tontin eteläreunalle. Itäpäässä kaivannon etäisyys naapurin rajasta oli noin 1,5 m ja 16 m:n päässä tiestä noin 4 m.

Koekuopista ei havaittu mitään esihistoriallista. Lähimpänä tietä olevassa koekuopassa (3) oli 25 cm paksu multakerros, jonka alla olevassa mullassa oli hiilenpaloja sekaisin.

Keskimmäisessä koekuopassa (4) oli ensin 30 cm vahva multakerros ja sen alla likaantunut sora, jossa oli nokea. Sorakerroksesta löytyi kuitenkin fajanssiastian paloja. Savi alkoi 45 cm:n syvyydellä. Vai-

koekuopat 28.7.2000

kutti siltä, että notkolla ollutta pihamaata oli aikoinaan tasoitettu täytemaalla.

Läntisin koekuoppa (5) oli kerrostumiltaan edellisen kaltainen, eikä siitä todettu löytöjä.

Sähköpylvään harusvaijerin kuoppa

Kuoppa kaivettiin noin 5,5 m länteen päärakennuksen länsinurkasta. Paikalla oli noin 30 cm maata, jonka alta tuli kallio vastaan. Humuskerroksen alla oli ohut savikerros ennen kallion pinnalla ollutta 10 cm:n vahvuista sorakerrosta. Ei löytöjä.

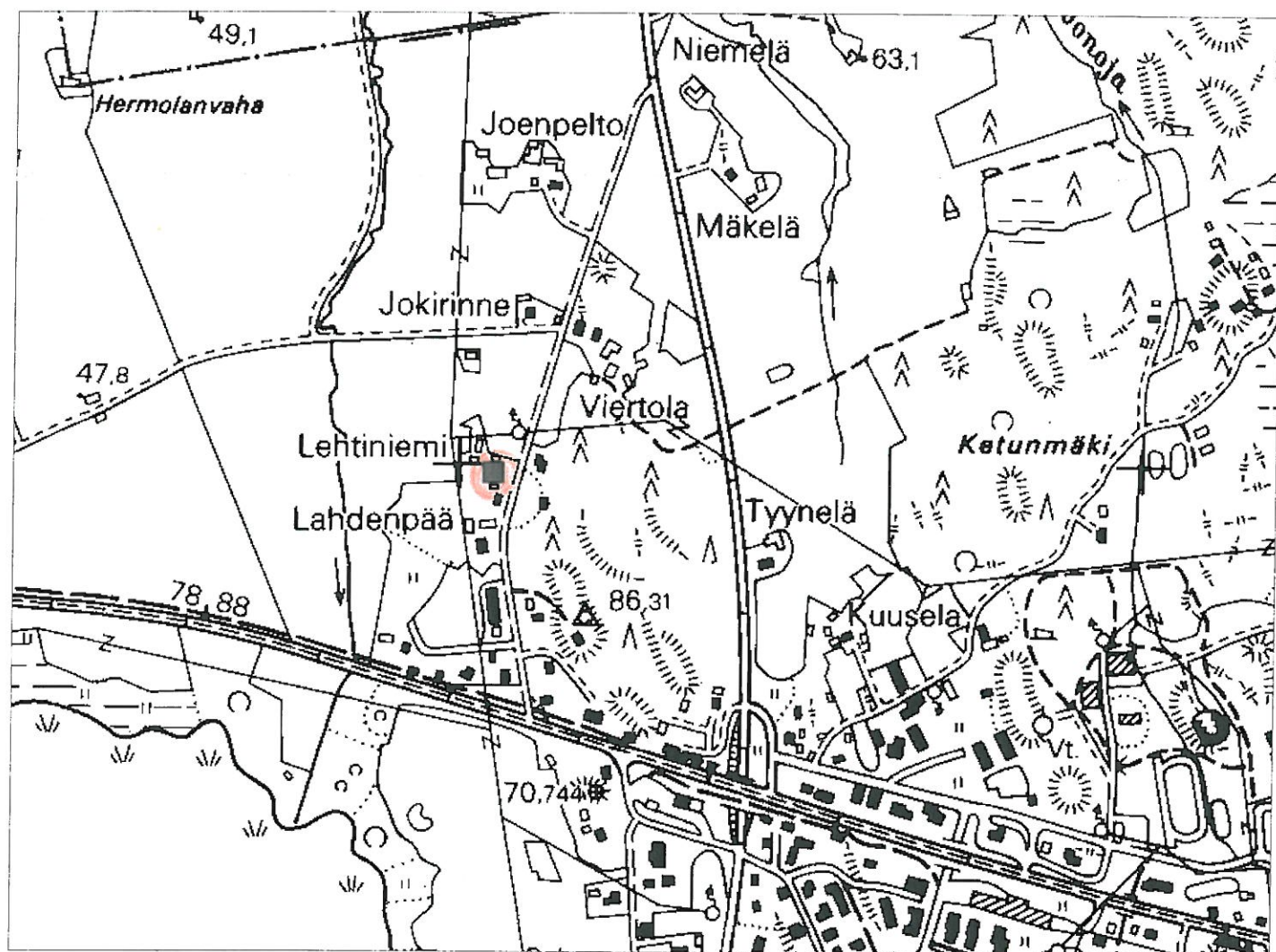
Lopuksi

Perustuksen kohdalta, itäpuolen laajennusosan kohdalle kaivetuista kahdesta koekuopasta sekä vesi-johtoreitille kaivetuista kolmesta koekuopasta ja talon länsipuolelle kaivetusta haruskuopasta ei löydetty mitään esihistoriaan viittaavaa. Havaintona oli, että ainakin päärakennuksen, sinne johtavan pihatien, maantien ja eteläisen tonttirajan välistä aluetta on jossain vaiheessa tasoitettu täytemaalla. Myös päärakennuksen perustukseen oli tuotu hiekkaa. Kaivettujen koekuoppien perusteella ei kuitenkaan voi suoraan tehdä johtopäätelmää, että koko pihamaa olisi muinaisjäännöksistä löydötön. Alueella on edelleenkin sellaista maastoa, jossa asuinpaikkakerroksia hyvinkin voisi olla jäljellä. Näin on laita esimerkiksi tontin pohjoispuoliskossa.

Todettakoon lopuksi, että talon ja ulkorakennuksen välisen alemman terassin alueella olivat raskaat koneet jättäneet pehmeään maahan syviä uria. Pintapuolisessa tarkastuksessa siltäkään alueelta ei havaittu mitään kivikauteen viittaavaa.

Turussa 25.9.2000

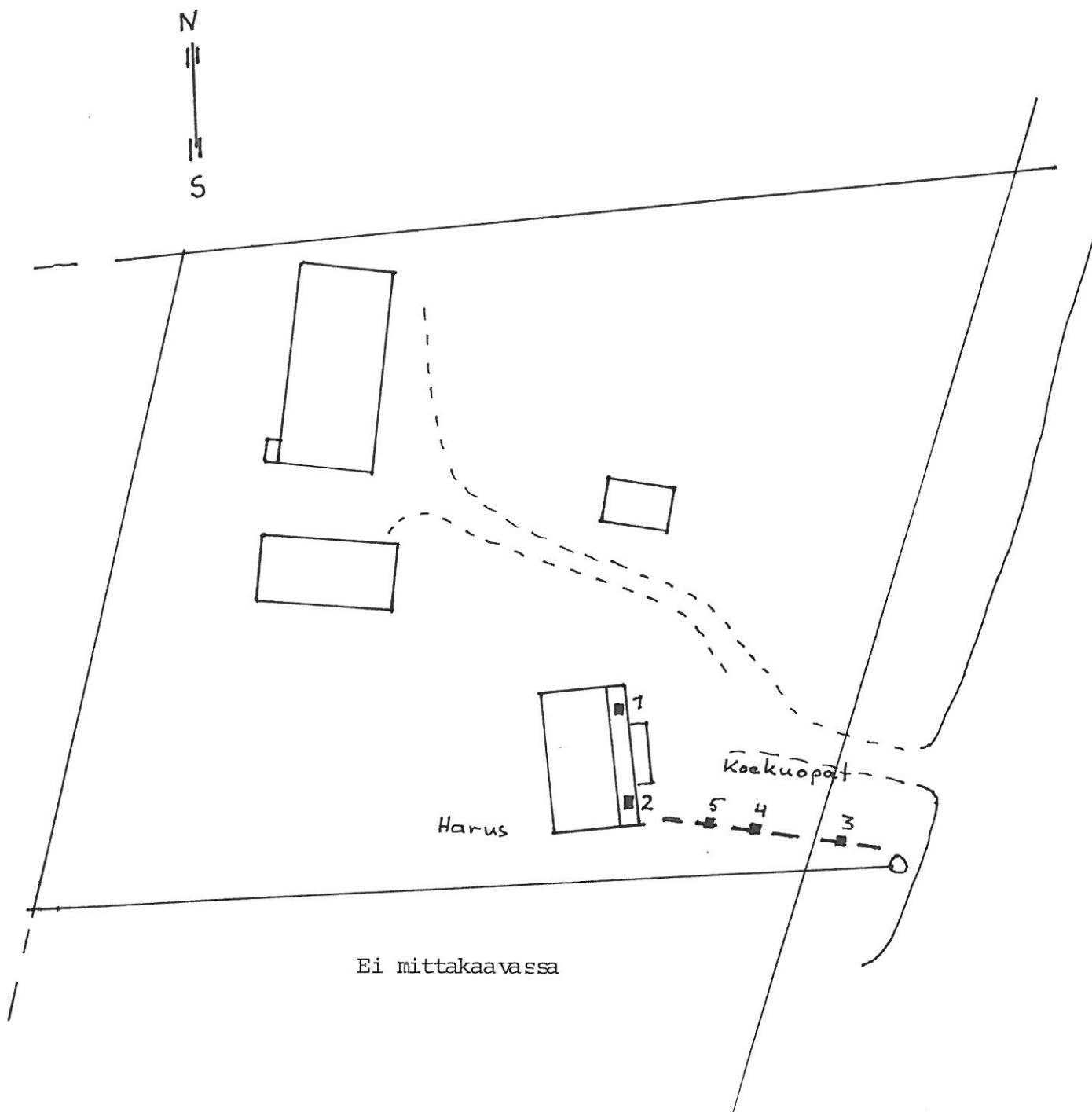

Heljä Brusila
Tutkija

Ote peruskartasta 2023 05 MK 1:10000

SUOMUSJÄRVI, Kitula

Lehtiniemi

SUOMUSJÄRVI, Kitula

Lehtiniemi

Arkeologinen valvonta ja koekuopat

28.4.2000

Heljä Brusila